

Мектепте биологиялык билим берүүнүн актуалдуу маселелери жана аны чечүүнүн жолдору

Сатыбекова Майрам Абдыкуловна
п.и.к., доцент, КББАнын жетектөөчү
илимий кызматкери.
тел.0708623981

I. Актуалдуулугу

Мектептик биологиялык билим берүүгө төмөнкүдөй жаңы милдеттер коюлган:

1

Жердеги бардык жашоонун баалуулугун түшүнүү үчүн тирүү жаратылыштын түзүлүштүк – функционалдык, генетикалык негиздерин, жандуу жаратылыштын бардык дүйнөсүнүн организмдеринин көбөйүшүн жана өнүгүшүн, экосистемалардын, биологиялык ар түрдүүлүктүн, эволюциянын негиздери жөнүндөгү билимдердин системасын өздөштүрүү;

2

Экологиялык этика нормаларын жана эрежелерин, мектеп окуучуларына экологиялык тарбиянын негизи катары жандуу жаратылышка жоопкерчиликти мамиле кылууну калыптандыруу;

3

Генетикалык сабаттуулукту калыптандыруу - сергек жашоо образынын негизи катары адамдын психикалык, физикалык жана моралдык ден-соолугун сактоо;

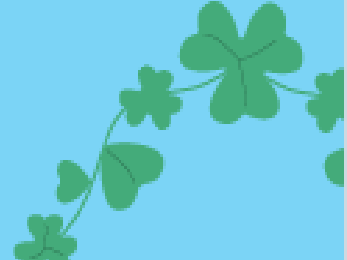
4

Окуучулардын инсандыгын өнүктүрүү, биологиялык билимди практикада колдонууга, медицина, айыл чарба, биотехнология, айлана-чөйрөнү рационалдуу пайдалануу жана жаратылышты коргоо жаатындагы практикалык иш-чараларга катышууга умтулуу.

Биология предметинин Базалык окуу пландагы орду

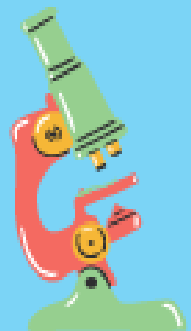
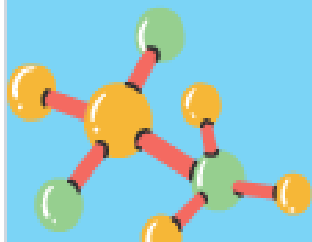
2023-2024 окуу жылында Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын Базистик окуу планына ылайык биология предмети жумасына 6-7-8-9-класстарда 2 сааттан, 10-11 класстарда 1 сааттан окутулат.

Биология предметинин мазмундук тилкелери

- ✓ Организм – биологиялык система;
- ✓ Организмден жогору турган системалар;
- ✓ Органикалык дүйнөнүн көп түрдүүлүгү жана анын эволюциясы;
- ✓ Адам жана аны курчап турган чөйрө

Биология предметинин компетентүүлүктөрү:

Жандуу объекттерди
таануу жана баяндап
берүү ПК-1;

Биологиялык
процесстер жана
кубулуштарды
илимий жактан
түшүндүрүү ПК-2;

Жаратылыштагы ар
түрдүү көрүнүштөрдү,
өзгөрүүлөрдү илимий
далилдерди пайдалануу
менен чечүү ПК-3

“ **Билүү үчүн окуу – (учиться знать) -** кесиптик – методикалык компетенттүүлүк;

“ **Бир нерсени жасай билүү үчүн окуу – (учиться делать) -** оюндагы идеясын жүзөөгө ашыруу, ишмердүүлүктөгү компетенттүүлүк;

“ **Жашоо үчүн окуу - (учиться жить) -** социалдык- коммуникативдик компетенттүүлүк;

“ **Бар болуу үчүн окуу – (учиться быть) -** инсандык негизги сапаттарга ээ болуу компетенттүүлүгү.

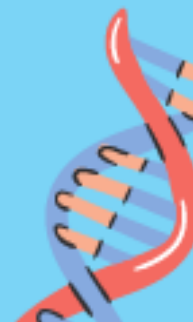
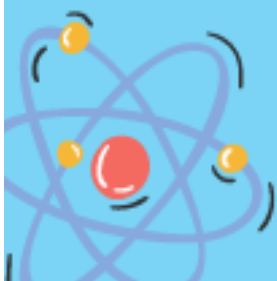

Учурдун дагы бир маанилүү маселелеринин бири болгон биологиялык билим берүүнү санариптештирүү негизинен **4 багытта** жүрүшү зарыл:

Биринчи багыты – учурдагы заманбап табигый илимий билим берүүнү илимий жактан таанууда алдыңкы принциптеринин бири болгон маалыматташтыруунун биологиялык билим берүүнүн максатында, милдеттеринде, алдынкы баалуулуктарында, мазмунунда чагылышы саналат

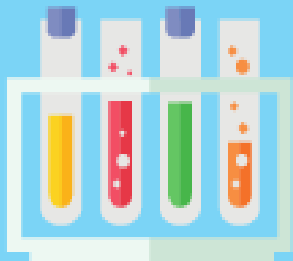

Экинчи багыты – электрондук билим берүү ресурстарынын жана адабияттарынын пайда болушу менен биологиялык билим берүүнүн формаларынын жана методдорунун системасын өнүктүрүү

Үчүнчү багыты – виртуалдык деңгээлде биологиялык жана экологиялык экскурсияларды иш жүзүнө ашырып, принципиалдуу жаңы мүмкүнчүлүктөрдү жаратуу.

Төртүнчү багыты – телекоммуникациялык проектилердин негизинде биологиялык билим берүүнүн сабактан сырткаркы учурларын көбөйтүү жана аны өркүндөтүү.

7 –класс “Биология” курсунун 8 лабораториялык иши электрондук форматта иштелип чыгып айрымдары жеке **You Tube каналыма** жайгаштырылды жана аны ушул шилтеме менен көрүүгө болот:

<https://www.youtube.com/watch?v=Ou6BdPfjQmk>.

Негизги нормативдик документтер:

1. Кыргыз Республикасынын мектептик жалпы билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандарты. – Бишкек, 22.07.2022. 20 б.
2. Кыргыз Республикасынын министрлер кабинетинин 22.07.2022-жылдын 22 - июлундагы Кыргыз Республикасынын мектептик жалпы билим берүүнүн мамлекеттик билим берүү стандартын бекитүү жөнүндөгү 393-токтому.
3. “Санарип Кыргызстан 2019-2023” санариптик трансформациянын концепциясын ишке ашыруу жөнүндө 2019-жылдын 15-февралынын №20 Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн буйругу.
4. Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын “Биология” 6-11– класстары боюнча предметтик стандарты. – Бишкек, 2022. - 43 б.
(<https://kao.kg/предметтик-стандарттар/>);
5. Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарынын “Биология” 6-9- класстары боюнча окуу программасы. – Бишкек, 2022. - 52 б.
(<https://kao.kg/предметтик-программалар/>);
6. Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүү уюмдарында 10-11-класстар үчүн “Биология” боюнча окуу программасы (<https://kao.kg/предметтик-программалар/>).

IV. Талкууга коюлган суроолор

Жаңы иштелип чыккан “Биологиянын” предметтик стандартты талкуулоо.

1

“Биология” 7-9 - класстарынын жаңы окуу китеби, мугалимдер үчүн методикалык колдонмо, окуучулардын жумушчу дептеринин түзүлүшү, мазмуну жана аларды колдонуу жолдорун талкуулоо.

2

PISA – 2025 эл аралык изилдөөгө даярдыктардын жүрүшү жана STEM билим берүү боюнча жолдорун аныктоо.

3

Биология мугалимдеринин туруктуу өнүгүүнүн негиздери аркылуу климаттык өзгөрүүнү алдын алууга жана функционалдык сабаттуулукка, жашыл көндүмдөргө карай билим берүү компетенттүүлүктөрүн өнүктүрүү.

4

Биология предметин окутуу ишинде жаңы маалыматтык технологияларды, окутуунун интерактивдүү формаларын жана методдорун колдонуу боюнча алдыңкы тажрыйбалар менен таанышуу.

5

Көңүл бурганыңыздарга рахмат!

Материалдарды төмөнкү адрестерден
алсаңар болот:

<https://edu.gov.kg>

<https://kao.kg>

